

Opinnäytetyö (AMK)

Esittävät taiteet / Musiikki

2018

Oskari Pirttimaa

”PITÄISHÄN NÄITÄ MUISTAA SOITTAA...”

- mielekkäämpää ja hyödyllisempää asteikkojen harjoittelua edistyneille sellisteille

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Esittävät taiteet / Musiikki

Opinnäytetyön valmistumisajankohta | 22 sivua, 3 liitesivua

Oskari Pirttimaa

”PITÄISHÄN NÄITÄ MUISTAA SOITTA...”

- mielekkäämpää ja hyödyllisempää asteikkojen harjoittelua edistyneille sellisteille

Opinnäytetyö koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osuudesta. Taiteellinen osuus on sellolle ja pianolle sävelletyistä miniatyyri- ja karakterikappaleista rakennettu konsertti, jonka nimeksi annettiin Harhapoluilla. Konsertti esitettiin 22.5.2018 Turun konservatorion Sigyn-salissa.

Kirjallinen opinnäytetyö käsittelee sellon asteikkosoittoa perustasoa 3 suorittavien ja sitä pidemmällä olevien edistyneiden sellistien näkökulmasta. Aihetta taustoitetaan esittelemällä asteikkosoittoa osana sellistien harjoittelua ja musiikkioppilaitosten tasosuoritusjärjestelmää. Lisäksi esitellään yleisimmin käytettyjä asteikkosoittoa käsitteleviä opetusmateriaaleja. Tämän jälkeen työssä vertaillaan kahta yleisimmin käytettyä asteikkosormitusta.

Lopuksi esitellään opinnäytetyön toiminnallisena osuutena syntynyt sellon asteikkosoittoa käsittelevä internet-sivu, joka on tarkoitettu oppimateriaaliksi ja harjoittelun tueksi edistyneitä sellistejä ja sellopedagogeja varten.

ASIASANAT:

Sello, asteikot, harjoittelu, WWW-sivustot, sormitukset, musiikki

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Performing arts / Music

2018 | 22 pages, 3 in appendices

Oskari Pirttimaa

“I SHOULD HAVE PRACTICED THESE...”

- more beneficial and meaningful scale practicing for advanced cellists

The thesis consists of an artistic and a written part. The artistic part is a concert consisting of miniature and character pieces composed for cello and piano, held under the name Harhapoluilla. The concert was presented at the Sigyn Hall of the Turku Conservatory on May 22nd 2018.

The written thesis is an examination of scale practicing on the cello among advanced level cello students. Scales as part of cello practicing and the examination system of Finnish music institutes are presented to provide theoretical background to the subject. In addition, the most commonly used teaching materials dealing with scales are presented. Thereafter, the two most commonly used scale fingerings are compared.

Finally, as the functional part of the thesis, an interactive web page covering practicing the scales on the cello is presented. The web page is produced to support practicing scales for advanced cellists, and as a study material resource both for cello pedagogues and their students.

KEYWORDS:

cello, scales, music, practicing, web pages, fingerings

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 ASTEIKOT SELLONSOITON OPISKELUSSA	7
2.1 Asteikkojen harjoittelu	7
2.2 Asteikot sellon tasosuoritusten vaatimuksissa	7
2.3 Asteikot sellon opetusmateriaaleissa	8
3 NELJÄN OKTAAVIN ASTEIKON SORMITUS	11
3.1 Sellosormitusten käytäntöjä	11
3.2 Yleispätevä sormitus asteikoihin	11
3.3 Duport-sormitus	12
3.4 3.4 Feuillard-sormitus	13
3.5 3.5 Sormitusten vertailu	13
4 OSKARIN ASTEIKKOSIVU	16
4.1 Toiminnallinen opinnäytetyö	16
4.2 Opetusmateriaalin tarve edistyneille sellisteille	16
4.3 Nettisivun laatiminen ja ideointi	17
4.4 Sivun pedagogiset lähtökohdat	17
4.5 Asteikkogeneraattori	18
4.6 Erikoiset asteikot	19
5 POHDINTA	21
6 LÄHTEET	22

LIITTEET

- Liite 1. Opinnäytetekonsertin juliste.
- Liite 2. Opinnäytetekonsertin ohjelma
- Liite 3. Linkki Oskarin Asteikkosivulle.

KUVAT

Kuva 1: 4 oktaavin E-duuriasteikko Jouko Paavolan Asteikkokoulusta.	9
Kuva 2: Asteikkoja Vili Pullisen Sellokoulusta	9
Kuva 3: Sormiryhmitykset	11
Kuva 4: Des-duuri Duportin mukaan.	12
Kuva 5: C-duuri a-kielellä Duportin mukaan.	12
Kuva 6: Duuriasteikon sormitus Duportin sormituksella	12
Kuva 7: D-duuriasteikon sormitus Feuillardin sormituksella	13
Kuva 8: Sormiryhmitykset Duportin sormituksessa	14
Kuva 9: Sormiryhmitykset Feuillardin sormituksessa	14
Kuva 10: Asteikkogeneraattori	18

1 JOHDANTO

Asteikot. Siinäpä kuivalta kuulostava aihe. Enpä olisi uskonut, että kirjoitan lopulta opinnäytetyöni juuri niistä. En ole koskaan ollut mikään asteikkointoilija. Olen kyllä soittanut niitä kohtuullisen paljon, mutta ne ovat olleet minulle enemmänkin työväline saavuttaa jotain muuta. Olen esimerkiksi asteikkojen avulla tutkinut paljon sellon otelautaa – millaisia sormituksia kannattaa käyttää, miten eri sointukäännösten akordeja voi soittaa ja niin edelleen. Näitä löytöjä olen sitten voinut hyödyntää prima vista -soitossa, sormitusten tekemisessä ja improvisoinnissa.

Opinnäytetyöni varsinainen aihe hahmottui erään kahvipöytäkeskustelun aikana. Puhuimme jostain syystä asteikkokirjoista ja tulin hieman provosoivasti sanoneeksi, että mielestäni kaikki asteikkokirjat ovat turhia, enkä ymmärrä miksi niihin kannattaisi käyttää rahojaan. Mihin asteikon nuottia edes tarvitsee, sehän on kaikissa sävellajeissa sama?

Aloin pohtia, miksi olen tätä mieltä. Mitkä asiat asteikkokirjoissa aiheuttivat minussa noin voimakkaan reaktion? Mitä asteikkokirjoissa tekisin eri tavalla? Ja ennen kaikkea: jos minulla kerran on asiasta mielipiteitä, miksen itse tekisi parempaa opetusmateriaalia?

Syntyi ajatus asteikonettisivusta, joka on opinnäytetyöni ydin. Nykyaikaisia sellon asteikkosoiton alkeismateriaaleja on tehty, mutta perustasoa 3 suorittavat ja sitä edistyneemmät soittajat ovat edelleen pitkälti Jouko Paavolan asteikkokoulun varassa. Suomenkielistä uutta materiaalia näille edistyneemmille sellisteille ei juuri löydy. Aiheesta ei ole juuri kirjoitettu edistyneempien sellistien näkökulmasta vaikka se koskettaakin jollain tavalla kaikkia sellistejä ja sellopedagogeja.

Pohdin kirjallisessa opinnäytetyössäni, miten asteikkojen harjoittelusta saisi mielekkäämpää ja hyödyllisempää edistyneille sellisteille. Teoriaosuudessa esittelen lyhyesti asteikot osana sellon harjoittelua ja tasosuoritusjärjestelmää. Esittelen lisäksi eri asteikko-opetusmateriaaleja ja pohdin mikä niissä toimii hyvin ja mikä huonosti. Vertailen myös Louis Feuillardin kehittämää asteikkosormitusta yleisimmin käytettyyn niin sanottuun 12 12 123 –sormitukseen. Yritän myös selvittää, mistä jälkimmäinen sormitus on peräisin. Lopuksi opinnäytetyöni toiminnallisessa osuudessa esittelen yhdessä veljeni Otto Pirttimaan kanssa tekemäni asteikonettisivun ja sitä varten tehdyt harjoitukset.

Opinnäytetyön taiteellinen osuus on sellolle ja pianolle sävelletyistä miniatyyri- ja karakterikappaleista rakennettu konsertti, jonka nimeksi annettiin Harhapoluilla. Konsertti pidettiin 22.5.2018 Turun konservatorion Sigyn-salissa.

2 ASTEIKOT SELLOSOITON OPISKELUSSA

2.1 Asteikkojen harjoittelu

Asteikkojen harjoittelu on yksi keskeisistä osa-alueista sellistin tekniikan ja instrumentinkäsittelytaitojen kehityksessä. Sibelius-Akatemian sellonsoiton lehtori Hannu Kiiski mainitsee Paulon sellokilpailujen aikana tehdyssä YLE:n haastattelussa 24 neljän oktaavin asteikkojen kolmisointuineen ja pariäänineen olevan David Popperin 40 etydin ohella osa sellistin ”peruspakettia” (Paulon sellokilpailu 2018: I finaali 1, 2018). Asteikkojen harjoitteluun kuuluu duurien, mollien ja tavallisten kolmisointujen lisäksi edistyneemmällä sellisteillä myös terssi-, seksti- ja oktaaviasteikot, kromaattinen asteikko ja nelisoinnut.

Mirja Mattinen kysyi opinnäytetyössään *Peikkometsän selloasteikot – Asteikkosoitto sellon alkeistasolla* (2017) kahdeksalta sellopedagogilta, mitä hyötyä asteikkojen harjoittelusta on. Kuusi kahdeksasta mainitsi intonaation ja sävelpuhtauden kehittymisen. Lisäksi listattiin muun muassa sorminäppäryyden, äänentuoton, artikulaation, nuottinimien tuntemuksen, asemanvaihtojen ja otelaudan tuntemuksen kehittyminen. (Mattinen 2017, 28 – 29.) Samat tavoitteet pätevät pitkälti myös edistyneempien sellistien asteikkosoittoon, joskin eri painoituksin. Esimerkiksi otelaudan tuntemus ja asematietoisuus ovat keskeisemmässä asemassa soitettaessa kolmen ja neljän oktaavin asteikoita.

Vaikka asteikkosoitolla on vakiintunut asema, on monia taitavia sellistejä, jotka eivät aktiivisesti harjoittele asteikkoja. Tämä osoittaa sen, että asteikkojen harjoittelu on pikemminkin työkalu saavuttaa tietty instrumentinkäsittelyn taitotaso, joka on saavutettavissa myös muilla keinoin. Kokemukseni mukaan moni kokee asteikkojen harjoittelun tylsäksi ja puuduttavaksi, eikä siksi halua käyttää siihen säännöllisesti aikaa. On toisaalta paljon sellistejä, jotka tiedostavat asteikkojen hyödyt, mutta eivät tule syystä tai toisesta harjoitelleeksi niitä. Tämän ryhmän innoittamana syntyi myös opinnäytetyöni otsikko ”Pitäishän näitä muistaa soittaa...”

2.2 Asteikot sellon tasosuoritusten vaatimuksissa

Musiikkiopistot tarjoavat taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta. Suomen musiikkioppilaitosten liittoon kuuluu 97 oppilaitosta, joista 86 on musiikkiopistoja ja 11 konservatorioita. SML Ry määrittää eri instrumenttien tasosuorituksiin liittyvät vaatimukset. Tasosuorituksia on yhteensä neljä, perustasot 1 – 3 ja musiikkiopistotason tasosuoritus. (SML Ry 2018.) Asteikot ovat olleet osa sellon tasosuoritusten, aiemmin kurssitutkintojen suoritusvaatimuksia vuodesta 1973 lähtien (Mattinen 2017, 23). Asteikkovaatimukset ovat perustuneet pitkälti Jouko Paavolan vuonna 1981 laatimaan asteikkokouluun. Tasosuorituksissa kaikkia asteikkoja ei tarvitse soittaa, yleensä tutkintoon valmistetaan 2 – 3 etukäteen ilmoitettua lautakunnan valitsemaa asteikkoa.

Sibelius-Akatemian säveltapailun ja harmoniaopin nettimateriaalista Aleatorista löytyvä artikkeli antaa esimerkit tavallisista vaatimuksista: Perustaso 1:n suorituksessa on hal-

littava duurit ja melodiset mollit aloitettuna vapailta kieliltä C, g ja a. Näin saadaan soitettua 0 – 2 ylennysmerkin duurit ja 0 – 3 ylennysmerkin mollit. Perustaso 2:ssa on osattava duurit ja mollit kaikilta vapailta kieliltä sekä näiden lisäksi E- ja Es-duuri sekä e- ja h-molli. Perustaso 3 suoritukseen vaaditaan sävellajit 6 etumerkkiin asti. (Mäkinen, S; Ilomäki, L.) Musiikkiopistotason vaatimuksia ei erikseen mainita, mutta SML Ry:n ohjeistuksen mukaan kaikki asteikot tulee soittaa viimeistään musiikkiopistotason aikana.

Viimeisimmässä vuonna 2005 julkaistussa SML Ry:n ohjeessa soitettavia asteikkoja ei enää erikseen määritellä, vaan musiikkioppilaitos päättää itse oman käytäntönsä (SML Ry, 2005). Monissa oppilaitoksessa on kuitenkin pysytty perinteeksi muodostuneissa vanhoissa käytänteissä (Mattinen 2017, 34).

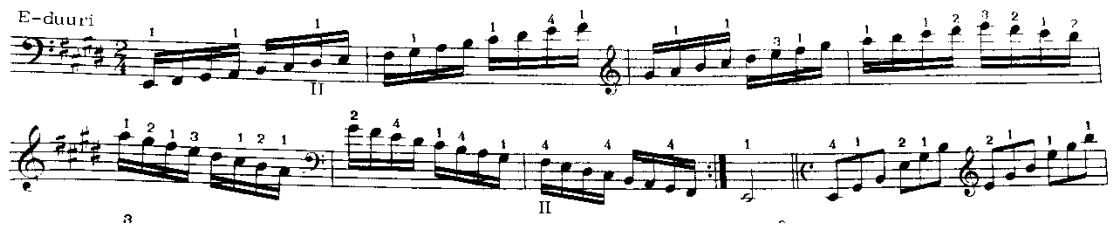
2.3 Asteikot sellon opetusmateriaaleissa

Tässä luvussa esittelen yleisimpiä sello- ja asteikkokouluja ja sitä, miten asteikkoja on niissä käsitelty. Arvioin muun muassa niiden visuaalista ilmettä ja käytännöllisyyttä. Lopuksi teen yleisiä huomioita ja pohdin, mitä voisi mielestäni tehdä paremmin.

Jouko Paavolan asteikkokoulu (1981) on yleisimmin käytössä oleva suomalainen asteikkokoulu. Asteikkokoulu on esipuheen mukaan syntynyt tarpeesta tarjota suomalaisille sellisteille järjestelmällisesti etenevä asteikkokoulu, joka ”auttaisi sellonsoiton opiskelijaa löytämään päivittäiset asteikkoharjoitukset”. Asteikkokoulusta löytyy myös kaikki Suomen musiikkioppilaitosten liiton määrittämien kurssisuoritusvaatimusten mukaiset asteikot. (Paavola 1981, 2.)

Paavolan asteikkokoulun vahvuus on juuri kattavuus. Kirjassa on kaikki duuri- ja molliasteikot 2, 3 ja 4 oktaavin versioina, kolmisoinnut perusmuotoisena ja kvarttiseksti-sointuina kaikkiin edellä mainittuihin ja tämän lisäksi vielä terssi-, seksti- ja oktaavias-teikot. Kirjassa on lisäksi myös jonkin verran harjoituksia asemanvaihtojen ja pariään-ten harjoitteluun, sekä erilaisia jousitapoja asteikkojen harjoitteluun.

Tämä tietomäärä on kuitenkin ahdettu hyvin pieneen tilaan, eikä kirjassa ole minkäänlaista hakemistoa. Kirjasta löytyy kaikki tarvittava, mutta etsimiseen menee aina aikaa. Yleisilme on myös aika kuiva: tekstiä on vähän ja siitä on välillä hankala saada selvää. Sävy on myös hyvin lakoninen. Esimerkiksi sivulla 9 Paavola kirjoittaa, että ”asteikot on soitettava alla olevilla tavoilla” ja listaa alle muutamia jousitustapoja. Tuntuu, että fokus on juuri kurssisuoritusten vaatimusten täyttämisen eikä siinä, mitä hyötyä asteikkojen harjoittelusta on ja mihin niitä harjoitellessa kannattaisi keskittyä. Paavolan kirja on mielestäni hyvä tietopaketti, mutta vaatii opettajalta paljon taitoa muuttaa aihe innostavaksi.

Kuva 1: 4 oktaavin E-duuriasteikko Jouko Paavolan Asteikkokoulusta.

Visuaalisesti Paavolan asteikkokirjassa on mielestäni hyviä ratkaisuja. Perustason asteikoissa asteikot on kirjoitettu neljäsosanuotein ja sormitus on merkitty jokaisen sormen kohdalle. Nuorten oppilaiden kohdalla tämä on varmasti järkevä valinta. Kolmen ja neljän oktaavin asteikoissa Paavola käyttää kuudestoistaosanuotteja, mikä tekee nuotista huomattavasti helpommin hahmotettavan. Sormitus on usein merkitty vain asemanvaihdon kohdalle. Tämä vähentää turhan informaation määrää nuotissa, ja sitä on siksi miellyttävämpää lukea.

Vili Pullisen sellokoulu ei tietääkseni ole yleisesti käytössä, mutta otin sen esimerkiksi tähän lukuun, koska se oli Paavolan kirjan lisäksi ainoa suomenkielinen materiaali, josta kolmen oktaavin asteikot löytyvät. Asteikoille omistettu aukeama on hyvin yksinkertainen: kaikki 12 duuri- ja 12 molliasteikkoa löytyvät yhdeltä aukeamalta. Kätevää tässä on se, että kaiken tarvittavan saa kerralla näkyviin nuottitelineelle. Visuaalisesti aukeama on kuitenkin hyvin hankala hahmottaa. Suurimmasta osasta nuottia sormitus puuttuu, eikä nuotissa ole tahtiviivoja tai muitakaan nuotteja ryhmittäviä elementtejä.

Kuva 2: Asteikkoja Vili Pullisen Sellokoulusta

Louis Feuillardin *Exercises journaliers* (1919), vapaasti käännettynä ”päivittäisiä harjoituksia”, on nimensä mukaisesti kokoelma hyödyllisiä harjoituksia sellisteille. Feuillardin kirjassa asteikkoihin annetaan kaksi eri sormitusta, yleisimmin käytetty sormitus ja sen rinnalle hänen kehittämänsä uusi sormitus, joka on sama kaikissa asteikoissa. Nämä sormitukset ja niiden erot esittelen myöhemmin.

Asteikot on Feuillardin kirjassa järjestetty kromaattisesti, mikä nopeuttaa halutun nuotin löytämistä. Feuillard ei ota kantaa siihen, miten ja miksi asteikkoja tulisi harjoitella, vaan yksinkertaisesti kirjoittaa nuotit ja sormitukset. Jos tietää jo valmiiksi mitä tekee, on Feuillardin kirjan asteikkosivu hyvällä tavalla tiivis paketti.

Mielenkiintoinen erityispiirre on se, että Feuillard käsittelee tavallisten duuri- ja molliasteikoiden lisäksi myös kokosävelasteikon. Tämä tuo mielestäni hyvää vaihtelua asteikojen soittoon ja on lisäksi sellistien kannalta hyödyllinen, tuleehan kokosävelasteikko vastaan monessa 1900-luvun teoksessa.

Paul Tortelierin *How I Play, How I Teach* (1975) on kattava ja havainnollinen selostus sellotekniikan eri osa-alueista. Tortelier käyttää asteikossa Feuillardin sormitusta, jonka logiikan hän selostaa hyvin ymmärrettävässä muodossa. Varsinaisista asteikosta hän antaa vain muutaman esimerkin, kaksi duuri- ja kaksi molliasteikkoa.

Tavallaan pidän tästä lähestymistavasta: sormituksen idea selitetään ymmärrettävästi, ja loput oppilas voi päätellä itse. Mihin nuottia tarvitsee, kun sormitus on aina sama? Keskusteltuani muiden sellistien kanssa jouduin kuitenkin toteamaan, että joillekin visuaalinen nuottikuva on aluksi tärkeä asteikon hahmottamisessa, vaikka sormitus olisikin tuttu. Siksi Tortelierin kirja ei ehkä sovellu asteikkojen harjoitteluun. Mielestäni sen teoreettinen ja pedagoginen sisältö on kuitenkin huipputasoa.

3 NELJÄN OKTAAVIN ASTEIKON SORMITUS

Tässä luvussa esittelen sellosteikkojen sormitusten periaatteita ja selostan, miksi Feuillardin asteikkosormitus on mielestäni parempi sormitus yleisemmin käytössä olevaan systeemiin verrattuna.

3.1 Sellosormitusten käytäntöjä

Sellonsoiton sormituksissa käytetään numerointia 0 = vapaa kieli tai peukalo, 1 = etusormi, 2 = keskisormi, 3 = nimetön ja 4 = pikkusormi. Sorminumeron yhteydessä käytetään x-kirjainta merkitsemään kurotettua asentoa. Soitettaessa tavallista duuriasteikkoa on yhdestä asemasta mahdollista soittaa kolme ääntä ennen kuin asemaa on vaihdettava. Asteikossa on aina joko puoli- tai kokosävelaskelia, joten kädelle on kolme mahdollista sormiryhmitystä:

- 1) ensin puolisävelaskel ja sitten kokosävelaskel
- 2) ensin kokosävelaskel ja sitten puolisävelaskel
- 3) kaksi peräkkäistä kokosävelaskelta

Näitä ryhmityksiä merkitsen tästä eteenpäin kirjaimilla **p** puolisävelaskelen, **K** kokosävelaskelen ja **X** venytyksen merkkinä usein käytetyn x-kirjaimen mukaan.

Kuva 3: Sormiryhmitykset

P soitetaan ala-asemissa sormituksella 124 ja yläasemissa 123, **K** alhaalla 134 ja ylhäällä 123, ja **X** alhaalla 1x24 ja ylhäällä 123. **P** ja **K** ovat siis suljettuja asentoja, kun taas **X**:ssä tarvitaan ala-asemissa venytys.

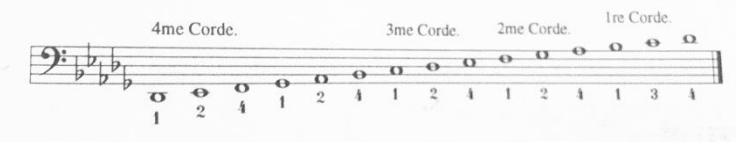
3.2 Yleispätevä sormitus asteikoihin

Diran Alexanian kirjoittaa sellokoulussaan (1922, 66), että tottuakseen soittamaan puhtaasti kaikissa sävellajeissa täytyy käyttää hyvää perustavanlaatuista sormitusta kaikissa sävellajeissa. Paul Tortelier lisää omassa sellokoulussaan tähän, että ”jos ei käytetä yksinkertaista ja samanlaista sormitusta kaikissa asteikoissa, moni sellisti pelkää joutuvansa umpikujaan ja rajoittaa itsensä siksi helpimpiin asteikoihin” (Tortelier 1975, 99). Varsinkin neljän oktaavin asteikoissa hyvä sormitus on kriittinen. Seuraavissa luvuissa esitellään ja vertaillaan kaksi yleisimmin käytössä olevaa duuriasteikon sormitusta.

3.3 Duport-sormitus

Kun sello soittimena kehitettiin 1700-luvun alkupuolella, suurin osa selloa soittavista muusikoista soitti ennestään joko viulua tai viola da gambaa. Tästä näkökulmasta laadittiin myös sellisteille suositeltavat sormitukset. Tästä syystä esimerkiksi ala-asemissa suositeltiin soitettavan 4. sormen sijasta 3. sormella, siis samankaltaisella sormituksella kuin viulussa. (Walden 1998, 106 – 108.) Sormituksissa oli paljon alueellisia eroja, ja myös jokaiseen asteikkoon oli useita toisistaan poikkeavia sormitustapoja. (Walden 1998, 111 – 113, 116 – 117)

Ensimmäisen yleispätevän sormituksen kehittäjäksi voidaan katsoa Jean-Luis Duport, jonka moni sellisti tuntee etenkin Etydistä nro 7 g-molli. Duport otti asteikkosormitussensa periaatteeksi sen, ettei kahta peräkkäistä ääntä koskaan soiteta samalla sormella.

Kuva 4: Des-duuri Duportin mukaan. Kuva otettu Waldenin kirjan sivusta 121.

Duport kehitti myös a-kielen asteikoihin sormituksen, jolla voi soittaa minkä tahansa sävellajin asteikon. Systemin ideana on se, että sävellajin toiselle asteelle laitetaan aina 1. sormi. (Walden 1998, 121 & 137.)

Kuva 5: C-duuri a-kielellä Duportin mukaan. Soiva korkeus on oktaavia alempana. Kuva otettu Waldenin kirjan sivusta 137.

Useimmissa opetusmateriaaleissa käytetään sormitusta, joka on yhdistetty versio näistä kahdesta Duportin käyttämästä sormituksesta. Aluksi asemaa vaihdetaan aina kolmen äänen välein, kunnes tullaan A-kielelle 4. asemaan. Kun 4. aseman ympäristössä seuraavan kerran tulee sävellajin toinen aste, sille laitetaan 1. sormi. Siitä ylöspäin soitetaan sormituksella 12 12 123. Tässä esimerkkinä 4 oktaavin D-duuriasteikon sormitus tällä metodilla:

Kuva 6: Duuriasteikon sormitus Duportin sormituksella

Tämä sormitus on käytössä muun muassa Jouko Paavolan asteikkokoulussa ja Vili Pullisen sellokoulussa, yhdysvaltalaisen Carl Fischerin ja espanjalaisen Diran Alexanianin sellokouluissa. Jälkimmäisessä on Pablo Casalsin esipuhe. Jos hakee internetistä selloasteikkojen sormitusta englanniksi, käytännössä lähes kaikki löytyvät opetussivustot ja -videot, kuvahaun osumat ja muut hakutulokset antavat yllä olevan sormituksen. Tarkkaa tilastotietoa ei ole, mutta voidaan todeta sormituksen olevan laajalti käytössä sellistien keskuudessa ympäri maailman.

3.4 3.4 Feuillard-sormitus

Ranskalainen sellisti Louis Feuillard käyttää kirjassaan *Exercises journaliers* (1919), asteikoissa Duportin sormitusta, mutta antaa sen rinnalle uuden sormituksen, joka ”yksinkertaisuudellaan helpottaa asteikkojen soittamista”. (Feuillard 1919, 23) Feuillardin oppilas Paul Tortelier käyttää omassa sellokouluksaan *How I Play, How I Teach* (1975) ainoastaan tätä Feuillardin sormitusta, ja hän myös tiivistää sen hyvin kolmeen sääntöön:

1. Käytä aina 1. sormeaa asteikon kolmannella äänellä
2. Siitä eteenpäin käytä kolmen sormen sormitusta, vaihtaen asemaa kolmen äänen välein
3. Älä käytä vapaita kieliä

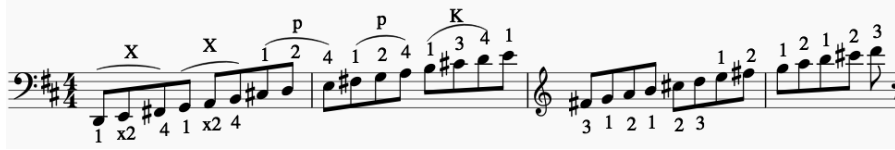
(Tortelier 1975, 99.)

Kuva 7: D-duuriasteikon sormitus Feuillardin sormituksella

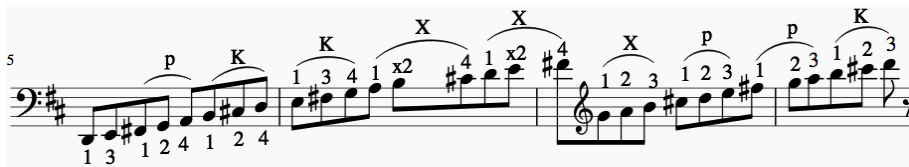
3.5 3.5 Sormitusten vertailu

Ensimmäinen Duportin ja Feuillardin sormitusten ero ilmenee siinä, missä järjestyksessä luvussa 3.1 esitellyt sormiryhmytykset asteikossa seuraavat toisiaan. Duportin sormituksessa asteikko alkaa kahdella asemalla, jossa käsi on muotoa **X**. Käsi on venytetyssä asennossa asteikon alussa, jolloin ollaan sellon kaulalla matalimmassa osassa, jossa intervallit ovat suurimmillaan. Tällöin myös kädeltä vaadittava venytys on suurimmillaan, mikä helposti rasittaa kättä eikä ole erityisen mukava soittaa. Toki joissain kappaleissa tätäkin otetta tarvitaan, joten se on hyvä hallita. Se ei siitä huolimatta mielestäni ole hyvä asia sormituksessa, jota käytetään ensisijaisena asteikkosormituksena.

Kuva 8: Sormiryhmitykset Duportin sormituksessa

Feuillardin sormituksessa tämä venytetty asema vältetään käyttämällä 1. sormeä kolmannella äänellä, asemasta siis siirrytään pois ennen venytystä. Tämän seurauksena peräkkäisten kokosävelaskelen asemat tulevat vastaan vasta myöhemmin asteikossa. Koska asteikossa ollaan pidemmällä, ollaan myös otelaudalla yleensä korkeammalla. Siksi intervallit ovat pienempiä, ja sekä kädeltä vaadittu venytys että siihen kohdistuva rasitus ovat pienempiä.

Kuva 9: Sormiryhmitykset Feuillardin sormituksessa

Toinen suuri ero on ilmiselvästi viimeisissä oktaaveissa, joissa Duportin sormituksessa asema vaihtuu kahden ja Feuillardin sormituksessa kolmen äänen välein. Koska asemat vaihtuvat usein, on Duportin sormitus vaikea varsinkin soitettaessa nopeasti. Feuillardin sormituksessa käsi pysyy pidemmän ajan paikallaan, ja se on siksi soitettaessa huomattavasti vakaampi.

Soitettaessa vain 1. ja 2. sormilla käsi on luonnollisesti hieman kallellaan etusormeen päin. Vaikka 2. sormen painaa pohjaan, suurin osa käsivarren painosta kohdistuu käden kallistuskulman takia edelleen 1. sormeen eli etusormeen. Kun myös 3-sormen painaa kielelle, käden asento muuttuu hieman niin, että paino jakautuu tasaisemmin kaikille kolmelle sormelle. Tämä lisää vakauden tunnetta, ja toisaalta vähentää käteen ja erityisesti etusormeen kohdistuvaa rasitusta. Asteikon vaikein osa on juuri nämä kaksi viimeistä oktaavia, siksi niitä myös tulee toistettua useita kertoja peräkkäin. Siksi olisi hyvä myös käyttää sormitusta, jossa kaikki rasitus ei kohdistu yhteen sormeen. Tässä suhteessa Feuillardin sormitus on mielestäni huomattavasti parempi.

Viimeinen kohta, jossa Feuillardin sormitus on mielestäni Duportin sormitusta parempi liittyy asteikkosormituksen ulkoa oppimiseen. Monille, etenkin nuoremmille sello-oppilaille juuri asteikkojen ulkoa soittaminen tuntuu vaikealta (Mattinen 2017, 8.). Duportin sormitus on periaatteessa sama kaikissa sävellajeissa, mutta se on vaikea ilmaista selkeänä sääntönä. Kolmen sormen järjestelmästä siirrytään 12 12 123 -sormitukseen A-kielen 4. aseman seudulla, mutta kohta jossa 4. asemaan saavutaan riippuu aina soitettavasta asteikosta. Siksi vaihto saattaa tapahtua eri sävellajeissa eri kohdassa. Koska yhtenäinen sääntö on asteikkojen sormituksissa vaikea hahmottaa, se ei myöskään jää helposti mieleen.

Feuillardin sormitus taas on helppo muistaa yhden muistisäännön avulla: laita asteikon kolmannelle äänelle 1. sormi. Kun loppuasteikon jakaa kolmen äänen ryhmiksi p, K ja X voidaan helposti johtaa koko asteikon kattava sormijärjestys, joka pätee kaikkiin sävellajeihin (ks. kuva 9):

p K K X X X p p K

Sormitus on huomattavasti helpompi muistaa, kun sen jäsentää yksittäisten sormien sijaan kolmen sormen ryhminä. Kun tämä yleispätevä sormitus on sisäistetty ja jäänyt käden lihasmuistiin, voi minkä tahansa asteikon soittaa korvakuulolta keskittymättä erikseen sormituksen muistamiseen. Tällöin sellisti voi keskittyä täysin intonaatioon, äänen laatuun tai mihin tahansa harjoituksen kohteena olevaan asiaan.

Näistä syistä Feuillardin sormitus on mielestäni parempi valita yleispäteväksi asteikkosormitukseksi useimmissa opetusmateriaaleissa käytetyn Duportin metodin sijaan.

4 OSKARIN ASTEIKKOSIVU

4.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisessa opinnäytetyössä on teoreettisen osuuden lisäksi valmistunut jokin palvelu, tuote tai menetelmä. Opinnäytetyöni on luonteeltaan toiminnallinen, koska sitä tehdessä on muotoutunut verkkopohjainen asteikko-opetusmateriaali, joka on suunnattu edistyneille sellisteille. Opinnäytetyöni valmistuessa asteikkosivu ei ole vielä lopullisessa muodossaan, koska aion jatkaa sivun kehittämistä vielä tulevaisuudessa. Nettisivu löytyy tällä hetkellä osoitteesta <http://asteikkosivu.herokuapp.com/>. Opinnäytetyön valmistuessa valmiina ollut versio on nähtävissä osoitteessa <http://asteikkosivu-beta.herokuapp.com/>. Sivua ei tue Internet Explorer -selainta.

4.2 Opetusmateriaalin tarve edistyneille sellisteille

Mirja Mattinen toteaa opinnäytetyössään, että etenkin uudelle alkeismateriaalille sellon asteikoista on tarvetta. Hänen mukaansa Paavolan asteikkokirja palvelee kuitenkin nyky muodossaan hyvin ammattiopiskelijoita. (Mattinen 2017, 30 – 31, 34.) Mielestäni myös edistyneemmille sellisteille ja ammattiopiskelijoille on tarpeen tehdä uudistettu asteikkomateriaali nykyteknologian keinoin.

Feuillardin sormitusta ei ole käytetty missään suomenkielisessä asteikkomateriaalissa, ja sitä on myös vierailta kielillä hankala löytää. Sormitus vastaa mielestäni niin paljon paremmin järkevää sormitusten käyttöä myös tavallisessa sellorepertuaarissa, että sen ympärille pitäisi rakentaa kattavampi opetusmateriaali.

Osin tasosuoritusjärjestelmän tai sen tuottamien perinteiden takia asteikoita käsitellään perinteisesti muusta soitosta erillisinä asioina ja edelleen myös toisistaan erillisinä. Ensin harjoitellaan esimerkiksi kaksi viikkoa G-duuria, sen jälkeen siirrytään E-duuriin ja niin edelleen. Jokainen asteikko on siis erillinen kokonaisuus, jota myös harjoitellaan erikseen. Myös asteikkokouluissa asia on usein muotoiltu niin, että ”kaikki 12 asteikkoa on harjoiteltava”. Alkeistasolla tämä on ymmärrettävä lähtökohta, koska oppilaiden tekninen taso rajoittaa soitettavia asteikkoja. Aluksi soitetaan asteikkoja, joiden pohjasävelinä on joku vapaista kielistä. Sormituksissa pysytellään ensimmäisessä asemassa, koska asemasoittoa ei ole vielä käsitelty.

Kun asteikkoja aletaan soittaa asemia hyödyntävällä sormituksella, käytännössä Perustason 3 ja Musiikkiopistotason kolmen ja neljän oktaavin asteikkoihin siirryttäessä, tulisi asteikoista mielestäni puhua yhtenä kokonaisuutena. Ei siis enää harjoiteltaisi erillisiä asteikoita, vaan systeemi, jolla minkä tahansa asteikon soittaminen onnistuu. 12 erillisen asteikon sijaan opetellaan vain yksi asia, joka on sitten sovellettavissa kaikkiin 12 asteikkoon. Tämä onnistuisi hyvin käyttämällä Feuillardin sormitusta.

Tähän liittyy myös toinen havaitsemani ongelma yleisissä asteikkomateriaaleissa. Vaikka asteikoissa olisikin käytössä jokin yhtenäinen sormitusjärjestelmä, ei sitä Feuillardin ja Tortelierin kirjoja lukuun ottamatta ole tarkemmin selitetty. Jos opettaja ei erikseen kiinnitä asiaan huomiota, sormitusten yhdenmukaisuus saattaa jäädä oppilaalta

huomaamatta. Siksi olisi mielestäni tärkeää käydä käytettävän sormituksen logiikka tarpeeksi selvästi läpi myös opetusmateriaalissa.

Asteikkomateriaaleissa ei myöskään kiinnitetä tarpeeksi huomiota siihen, miksi asteikkoja harjoitellaan ja mitä niiden soittamisella voidaan saavuttaa. Samoin kovin vähällä huomiolla on se, miten asteikkoja kannattaa harjoitella ja mihin niitä soittaessa keskittyä. Näistä asioita olisi hyvä avata laajemmin edistyneille sellisteille suunnatussa opetusmateriaalissa.

4.3 Nettisivun laatiminen ja ideointi

Ajatus oman asteikkonettisivun tekemistä syntyi erään antoisan kahvitaukokeskustelun jälkeen. Keskustelussa puhuimme asteikkokouluihin ja ylipäätään asteikkojen harjoitteluun liittyvistä ongelmista. Huomasin, että minulla oli paljon mielipiteitä siitä, mitä hyvässä asteikkomateriaalissa pitäisi tehdä paremmin. Syntyi idea asteikkogeneraattorista, joka toimisi apuna asteikkojen harjoittelussa.

Mielestäni keskeisin ongelma asteikkojen soitossa oli se, että jokaista asteikkoa käsitellään erillisenä kokonaisuutena. Niitä harjoitellaan erikseen, ne ovat nuotissa eri sivuilla, kaikki elementit vievät huomion pois siitä, että kyse on täysin samanlaisista asteikoista. Lisäksi tunsin jo sormituksen, jolla kaikki asteikot soitetaan täsmälleen samalla tavalla. Halusin tehdä sivun, jossa selitetään tämän sormituksen logiikka, ja saman tekstin ylä- tai alapuolelta löytyisi sovellus, josta minkä tahansa asteikon saisi auki. Sama teksti olisi siis tavallaan kaikkien asteikkojen alapuolella. Tällä tavalla tulisi selväksi, että sormitusta ei tarvitse opetella jokaiseen asteikkoon erikseen, vaan kyse on yhdestä ja samasta ilmiöstä.

Nettisivun ja sinne tarvittavan sisällön tekniseen toteutukseen sain apua veljeltäni Otto Pirttimaalta. Otto vastasi sivun teknisestä toteutuksesta ja visuaalisesta ilmeestä, minä tuotin ideat ja sisällön.

4.4 Sivun pedagogiset lähtökohdat

Sivu nojautuu pitkälti kognitiiviseen oppimiskäsitykseen, jossa opetus on pääasiassa oppijan oppimisprosessin ohjausta. Kognitiivinen opetus pyrkii saamaan aikaan ajattelua ja pohdintaa, jonka seurauksena oppija ymmärtää käsitellyt asiat. Fokus on tiedon prosessoinnissa. Kognitiivisessa opetuksessa tavoitteet asetetaan väljästi ja opetus on jaettu laajempiin kokonaisuuksiin. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu, viitattu 2.12.2018.)

Halusin tehdä oppimisalustan, jossa olisi helpossa ja visuaalisessa muodossa saatavilla asteikkojen monipuoliseen harjoitteluun tarvittavat välineet. Yritin tehdä sivusta mahdollisimman joustavan ja ohjata sivun käyttäjää löytämään itselleen sopivat tavat harjoitella asteikoita. Moni sivun harjoituksista on pikemminkin tietynlaisen harjoittelutavan selostus. Harjoitukset on jaettu laajempien otsikoiden alle. Näitä ovat esimerkiksi intonaatio, käden rentous, sormien nopeus, asemanvaihdot ja otelaudan tuntemus.

Kunkin otsikon alla annetaan ideoita siitä, miten kyseistä osa-alueita kannattaa harjoitella. Ideana on, että sivun käyttäjä innostuisi kokeilemaan ja tutkimaan erilaisia soitto- ja harjoittelutapoja ja löytäisi siten itselleen sopivat menetelmät.

Yritin toisaalta ohjata sivun käyttäjää ymmärtämään asteikkojen ja niiden sormitusten yhteistä sisäistä logiikkaa. Yhtenäisen sormituksen logiikka on avattu, jotta sivun käyttäjä hahmottaisi asteikot yhtenä laajempaan kokonaisuuteen 12 erillisen asteikon sijaan. Samaan pyrin myös pariäänien kohdalla.

Samalla sivu yhdistää musiikin teoriassa käsitellyjä aiheita konkreettisesti soittimen opiskeluun. Kuulemani mukaan teoria- ja soitinopetuksen integrointi on ollut jo pidemmän aikaa vahvasti esillä musiikkiopistojen opetussuunnitelmissa. Tässä olisi siis yksi hyvä tilaisuus tuoda tavoite opetussuunnitelmasta käytäntöön.

4.5 Asteikkogeneraattori

Idea asteikkogeneraattorista syntyi ratkaisuna sille, että asteikkokirjoja selatessa oikean nuotin löytämiseen menee turhan paljon aikaa. Generaattori myös kokoaa kaikki nuotit samaan paikkaan sen sijaan, että ne olisivat erillisinä ripoteltuina kirjan sivuille.

Asteikkogeneraattori on siis sovellus, jossa oleviin valikoihin syötetään haluttu sävellaji, oktaavien määrä ja kaaritus. Sovellus näyttää tällöin halutun asteikon nuotin. Nappia painamalla saa näkyviin myös sormituksen, joka on oletuksena poissa näkyvistä. Urkupiste- napista saa soimaan sävellajin pohjaäänien, joka on hyödyllinen apu intonaatiota harjoiteltaessa. Sovelluksessa on myös metronomi, jonka saa päälle haluamassaan tempossa.

Kuva 10: Asteikkogeneraattori

Asteikkogeneraattori tuottaa nuotit kaikkiin kolmen oktaavin asteikkoihin ja neljän oktaavin asteikot sävellajein C – F#. Sävellajien G – H asteikot menevät sellon rekisterissä jo niin korkealle, ettei niiden harjoittelu mielestäni ole kovin mielekäs (ja toisaalta niiden soittamiseen pystyvä sellisti tuskin tarvitsee erikseen nuottia). Halutesaan nämäkin asteikot voi soittaa samalla sormituksella kuin muutkin neljän oktaavin asteikot.

Asteikkogeneraattori löytyy aina jokaisen välilehden yläreunasta, jotta se on helppo löytää. Ideana on, että asteikkoja harjoiteltaessa voi pitää nuottitelineellä älypuhelinta, tablettia tai kannettavaa tietokonetta, jolla asteikkogeneraattori on auki. Sävellajia, kaaritusta, tempoa, sormituksen näkyvyyttä ja urkupistettä on helppo säätää yhdellä kädellä.

Asteikkogeneraattorissa on myös "RANDOM"-painike, joka arpoo satunnaisen sävellajin nuotin satunnaisella kaarituksella. Soittaja usein jää kiinni tiettyihin rutiineihin, esimerkiksi molliasteikot jäävät harjoiteltaessa usein duureja vähemmälle huomiolle. Tämän ominaisuuden on tarkoitus tuoda hyödyllistä vaihtelua näihin harjoittelurutiineihin.

Alun perin tarkoituksena oli kehittää algoritmi, joka osaisi automaattisesti generoida annettujen ehtojen mukaisen nuotin. Tehtävä osoittautui aika monimutkaiseksi, ja halusin toisaalta kontrolloida esimerkiksi sormituksia tarpeeksi tarkasti. Siksi jokaiselle nuottivariaatiolle piti luoda oma kuvatiedosto.

Toistaiseksi olen ehtinyt tehdä nuotit duurisävellajeihin demonstroidakseni asteikkogeneraattorin toimintaa. Samaan generaattoriin tulee valittavaksi myös mollisävellajit. Lisäksi oma asteikkogeneraattori tulee myös kaksoisäänille ja harvinaisemmille asteikoille.

Mietin paljon sitä, missä visuaalisessa muodossa asteikot olisi yksinkertaisinta hahmottaa. Päädyin käyttämään samaa ratkaisua kuin Jouko Paavola, eli asteikot on kirjoitettu pääosin kuudestoistaosanuoteilla. Tällöin nuotit jäsentyvät neljän äänen ryhmiksi, mikä helpottaa asteikon hahmottamista. Päätin kirjoittaa asteikot käyttämällä tilapäisiä ylenys- ja alennusmerkkejä. Tämän valinnan tavoitteena oli se, että soittajalla olisi parempi käsitys siitä, missä asemassa kulloinkin ollaan.

Asteikkojen harjoittelu eripituisilla kaarilla on ehkä yleisin asteikkoharjoittelumetodi, joten halusin kaaret ominaisuudeksi asteikkogeneraattoriin. Koska kaikki ylimääräinen visuaalinen informaatio nuotissa häiritsee kokonaiskuvan hahmottamista, päätin jättää kaarituksista varsinaiset sidoskaaret pois. Kokeilin nuottien kirjoittamista tupletteina, mutta esimerkiksi triolinuotin palkin numero 3 meni helposti sekaisin sormitusmerkkien kanssa. Sen sijaan käytin eripituista kuudestoistaosanuotin palkkia. Esimerkiksi viiden äänen kaarilla soittaminen helpottuu, kun jousen vaihdon paikan näkee nuotista. Kun kaaritus alkaa sujua, voi nuotin hiljalleen jättää pois.

4.6 Erikoiset asteikot

Mielestäni Feuillardin idea kokosävelasteikon esittelemisestä tavallisten duuri- ja molliasteikon rinnalla oli niin hyvä, että halusin myös omalle sivulle muutaman erikoisemmän asteikon. Pohdin, onko kokosävelasteikon lisäksi muita uudessa musiikissa usein käytettyjä asteikoita, jotka sellistien olisi hyvä tuntea.

Kokosävelasteikon lisäksi päätin lisätä sivulleni oktatonisen asteikon. Oktatoninen asteikko koostuu peräkkäisistä koko- ja puolisävelaskelia. Sitä ovat käyttäneet sävellyksissään lukuisat 1900-luvun säveltäjät, muun muassa Dimtri Šostakovitš, Sergei Prokofiev, Olivier Messiaen, Bela Bartok, Witold Lutoslawski ja Benjamin Britten. Keskeisessä sello- ja kamarimusiikkirepertuaarissa oktatoninen asteikko on käytössä esimerkiksi Šostakovitšin ensimmäisessä sellokonsertossa ja jousikvartetoissa, Brittenin sello-

sonaatin viimeisessä osassa ja Messiaenin Aikojen lopun kvartetin kuudennessa unisono-osassa.

Koska kokosävelasteikko ja oktatoninen asteikko ovat niin käytettyjä, lisäsin ne kromaattisen asteikon rinnalle välilehdelle "Muut". Selitän samalla sivulla asteikkojen sormitukset. Näille asteikoille on myös oma "asteikkogeneraattori" välilehden yläreunassa.

5 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli pohtia edistyneiden sellistien asteikkosoittoa, ja selvittää mielekkäämpiä ja hyödyllisempiä tapoja toisaalta harjoitella niitä, ja toisaalta käsitellä niitä opetusmateriaaleissa. Se, millä tavalla asteikkoja konkreettisesti käsitellään osana soittotunteja vaihtelee varmasti suuresti opettajan ja musiikkiopiston mukaan. Tämä asia vaatisi ehkä tarkempaa tutkimusta. Tässä työssä onnistuinkin kuitenkin löytämään paljon parannettavaa saatavilla olevista opetusmateriaaleista. Totesin samalla tarpeen nykyaikaisemmalle ja joustavammalle opetusmateriaalille, joka on suunnattu juuri edistyneemmille soittajille.

Yksi opinnäytetyön tavoitteista oli selvittää, mistä yleisimmin käytetty 12 12 123 -asteikkosormitus on peräisin. Tähän kysymykseen sain vastauksen ja selvisi, että sormitus on yhdistelmä kahdesta Jean-Luis Duportin lanseeraamasta asteikkosormituksesta.

Opinnäytetyön osana syntyneessä verkkosivustossa on monilta osin vielä paljon parannettavaa. Esimerkiksi molliasteikoiden nuotit puuttuvat vielä kokonaan. Nämä lisäykset tulen sivulle vielä myöhemmin tekemään. Lisäksi olen ehkä kallistumassa siihen, että asteikot olisivat kuitenkin helpommin hahmotettavissa ilman tilapäisiä merkkejä pelkällä etumerkinnällä. Ainakin useiden alennusten ja ylennysten sävellajeista tulee pelottavan näköisiä tilapäisillä merkeillä kirjoitettuna. Toisaalta etumerkinnän olisi hyvä olla vähintään näkyvillä nuoteissa jo musiikin perusteiden oppimisen kannalta. Todennäköisesti laitan molemmat versiot generaattoriin valittaviksi.

Minulla ei ole toistaiseksi käytännön kokemusta sivun käyttämisestä opetuksen osana tai harjoittelun apuna, joten en osaa siitä näkökulmasta vielä arvioida sen toimivuutta. Koska kehitän sivua edelleen jatkossa, pystyn toivottavasti vastaamaan mahdollisiin kehitysideoihin ja ottamaan huomioon havainnot sivun käytöstä opetuksen tukena.

Opinnäytetyötä kirjoittaessani pohdin asteikkosoittoa huomattavasti laajemmin kuin aikaisemmin, ja minun piti toisaalta jäsenellä ajatuksiani ja harjoittelutapojani ymmärrettävämpään muotoon. Tämän takia osaan nyt myös opettaa näitä asioita paremmin. Opin itse paljon erityisesti sellosormituksien ja -tekniikan historiasta, johon oli mielenkiintoista perehtyä, vaikka sen käsittely opinnäytetyössä lopulta jäikin aika vähälle.

Tekemästäni asteikkosivusta on sekä opetusmateriaalina että tietolähteenä hyötyä kaikille suomalaiselle sellistille ja sellopedagogille. Tällä hetkellä se on ainoa sellon asteikkosoittoa käsittelevä suomenkielinen nettisivu.

6 LÄHTEET

Kirjalähteet ja opinnäytetyöt

Feuillard, L. 1919. Daily Exercises for Violoncello. Mainz: Schott. Saatavissa myös: [http://hz.imslp.info/files/imglnks/usimg/6/6f/IMSLP75306-PMLP151184-Feuillard - Daily Exercises for Violoncello.pdf](http://hz.imslp.info/files/imglnks/usimg/6/6f/IMSLP75306-PMLP151184-Feuillard_-_Daily_Exercises_for_Violoncello.pdf)

Tortelier, P. 1975. How I Play, How I Teach. 2. painos. Chester Music.

Paavola, J. 1981. Asteikkokoulu sellonsoiton opiskelijoille. Suomen Musiikkioppilaitosten Liitto Ry.

Pullinen, V. 1958. Sellokoulu. Helsinki: Oy Fazerin Musiikkikauppa.

Fischer, C. 1891. Method for the Violoncello. New York: Carl Fischer. Saatavissa myös: [http://hz.imslp.info/files/imglnks/usimg/3/39/IMSLP226785-PMLP371701-Fischer - Method for the Cello 1891.pdf](http://hz.imslp.info/files/imglnks/usimg/3/39/IMSLP226785-PMLP371701-Fischer_-_Method_for_the_Cello_1891.pdf)

Alexanian, D. 1922. L'enseignement du violoncelle. Engl. F. Fairbanks. Pariisi: Salabert Editions.

Walden, V. 1998. One Hundred Years of Violoncello: A History of Technique and Performance Practice, 1740 – 1840. Cambridge: Cambridge University Press.

Mattinen, M. 2017. Peikkometsän selloasteikot: Asteikkosoitto sellon alkeistasolla. Opinnäytetyö. Musiikin koulutusohjelma. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Saatavissa myös: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/135110/Mattinen_Mirja.pdf?sequence=6&isAlloved=y

Internet-lähteet

Mäkinen, S; Ilomäki, L. Asteikkosoitto ja sävellajit soitinten alkeisopetuksessa. Liite 2: Esimerkki asteikoista osana jousisoitinten kurssivaatimuksia. Sibelius-akatemia. Viitattu 1.12.2018 <http://web.uniarts.fi/aleatori/indexc2c7.html?id=63&la=fi>

Suomen musiikkioppilaitosten liitto. Suomen musiikkioppilaitosten liitto. Viitattu 1.12.2018 <http://www.musicedu.fi/sml-pahkinankuoressa/>

Suomen musiikkioppilaitosten liitto. 2005. Sello: Tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet. SMLY Ry. Saatavissa myös: <https://drive.google.com/drive/folders/0BwPy3NTmXxqQSDIEdzlXY2Z6WUE>

Tv-ohjelmat

Yleisradio. Paulon sellokilpailu 2018: I finaali 1, 2018. Tv-ohjelma 22.10.2018. Katsottavissa toistaiseksi osoitteessa <https://areena.yle.fi/1-50008367>.

Opinnäytetekonsertin juliste

TURKU AMK

**TURUN
KONSERVATORIO**

22.5.2018
klo 20.30

Sigyn-sali,
Linnankatu 60

Vapaa pääsy

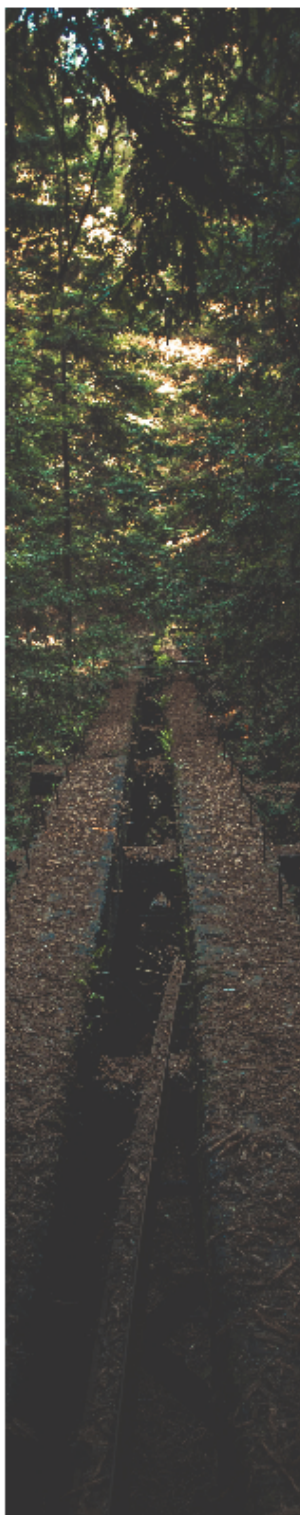
Harhapoluilla

— kappaleita sellolle ja pianolle

Kuula, Janáček, Bartók,
Webern, Martinů

Oskari Pirttimaa, sello
Elias Miettinen, piano

Opinnäytekonsertin käsiohjelma

TURKU AMK

**TURUN
KONSERVATORIO**

Harhapoluilla

-kappaleita sellolle ja pianolle

Sigyn-sali

22.5.2018 klo 20:30

Oskari Pirttimaa, sello
Elias Miettinen, piano

Konsertti on Oskarin ja Eliaksen
taiteellinen opinnäyte.

Béla Bartók: Román népi táncok (Romanialaisia kansantansseja)

- I. *Jocul cu băț* (Keppitanssi)
- II. *Brâul* (Vyötanssi)
- III. *Pe loc* (Eräässä paikassa)
- IV. *Buciumeana* (Tanssi Bucsumista)
- V. *Foarga Românească*
(Romanialainen polkka)
- VI. *Mărunțel* (Nopea tanssi)

Anton Webern: 2 kappaletta (1899) & 3 lyhyttä kappaletta (1914)

- I. *Langsam*
 - I. *Mässig*
 - II. *Sehr bewegt*
 - III. *Ausserst ruhig*
- II. *Langsam*

Toivo Kuula: Kaksi kappaletta

- I. *Joululaulu*
- II. *Suru*

Leoš Janáček: Pohádka (Satu)

- I. *Con moto*
- II. *Con moto*
- III. *Allegro*

Improvisaatio

Bohuslav Martinů: Variaatiot Slovakialaiseen teemaan

Linkki Oskarin Asteikkosivulle

<http://asteikkosivu.herokuapp.com/>

Opinnäytetyön valmistuessa valmiina ollut versio:

<http://asteikkosivubeta.herokuapp.com/>